

Manuscrits de la caverna

Els quaderns manuscrits reproduïts a *El País* que consignen suposats pagaments a la nomenclatura del PP han culminat la percepció generalitzada que, a l'Espanya constitucional postfranquista, la corrupció ho ha impregnat gairebé tot. Des de molts ajuntaments i comunitats autònomes fins al govern de l'Estat i la família reial. Pendants de conèixer més detalls sobre l'autoria d'aquests documents –que Bárcenas nega–, els quaderns originals haurien de quedar dipositats a la Beineke Rare Book and Manuscript Library de la Universitat de Yale, on podrien competir en popularitat amb el desconcertant manuscrit *Voynich*. Potser grafòlegs i criptògrafs tindrien més encert desxifrant les anotacions comptables espanyoles del que van tenir amb el llegat hermètic que el revolucionari i bibliòfil polonès Wilfrid Voynich, establert a Londres i a Nova York, va donar a conèixer el 1915. Les aparicions públiques de Mariano Rajoy, a Madrid i a Berlín, no s'han caracteritzat tampoc aquesta vegada per les seves virtuts clarificadorres. I deuen haver contribuït poderosament a conferir als quaderns una aura d'ambigua picaresca que, sens dubte, n'haurà incrementat el valor al mercat.

El sistema general d'organització de la vida col·lectiva està greument deslegitimat. El sistema polític pateix un descrèdit alarmant. També el sistema informatiu, per la seva falta d'independència i els seus arrencaments polítics i empresarials. El sistema econòmic ha fet evident al llarg de la crisi no només la seva resistència als canvis de model i de maneres de fer, sinó també la seva incapacitat de respondre a unes desigualtats inacceptables i a la situació de pobresa d'una part creixent de la població. La desconfiança troba molts arguments. El

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

temps perquè els actuals gestors de la política (els partits), del sistema informatiu (empreses de mitjans) i del sistema econòmic siguin els que liderin una radical reorientació és limitat. Hi ha pressa. El vas és molt ple i cada nova gota esquitxa pertot.

Hem arribat on som a l'empara de formulacions del dret a la intimitat i a la privadesa que han pogut encobrir males pràctiques; a l'empara d'una normativa fiscal que ha proporcionat i proporciona esclatxes de grans possibilitats defraudadores; transigent amb uns mecanismes de licitació i d'adjudicació pública subjectes a criteris formals de puntuació que, sovint, emmascaren més que no objectiven les raons últimes de les decisions... Remuneracions demagògicament baixes, de cara a la galeria, que són complementades amb dietes exemptes de declaració. Lleis d'incompatibilitats per a persones que tenen o han tingut responsabilitats públiques que resulten imprecises, injustes i poc efectives. Disciplina partidista ultrancera per a totes les persones que es pro-

fessionalitzen en l'activitat política i que corren el risc de perdre la feina sempre que hi ha eleccions o en cada conjuntura. Vies discrecionals d'accés a l'activitat política o a l'assumpció d'altres responsabilitats en l'administració que no resulten, en general, prou atractives per a les persones més qualificades, ni tenen plantejada –tret del cas dels funcionaris– la reincorporació al món professional...

Independentment dels preceptes que incorporin les noves normes sobre transparència, cap persona que exerceix o ha exercit un càrrec o responsabilitat pública no hauria de posar cap objecció al fet que fossin conegudes no només les seves remuneracions sinó també totes aquelles altres fonts d'ingressos que pogués tenir. Aniria bé que les formacions polítiques assumissin iniciatives voluntàries en aquesta direcció. En aquests moments crítics, les tradicionals declaracions jurades davant de notari potser no proporcionen una exemplaritat prou visible. Quan la precarietat dels recursos públics impedeix que les administracions compleixin tots els seus compromisos, el dret de la ciutadania a saber els detalls de l'obtenció i la gestió d'aquests recursos és encara més indiscutible. Fins i tot si col·lideix amb altres drets.

El projecte català de construcció d'un nou estat, per iniciativa democràtica d'una majoria popular que caldrà referendar, exigeix una ferma i una diafanitat absolutes en relació amb la corrupció. Respecte per les persones i presumpció d'innocència, sí. Però adopció immediata de mesures estrictes perquè no plani cap ombra de dubte sobre les institucions i les administracions, també. Sense vacil·lacions ni dilacions. La ciutadania i el procés sobiranista mereixen i exigeixen una netedat exemplar.

Tothom que exerceix o ha exercit responsabilitat pública hauria de fer públiques totes les seves fonts d'ingressos